



UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R.P. Leonardi Lessii E Societate Iesv Theologi. In D.
Thomam De Beatitudine. De Actibus HUMANIS. De
Incarnatione Verbi. De Sacramentis Et Censuris.
Prælectiones Theologicae Posthumæ**

Lessius, Leonardus

Lovanii, 1645

Art. 1. Vtrum voluntas ad aliquid naturaliter moueatur.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72898](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72898)

In solus nostri corda filiorum hominum. Et alibi. Quod si cordis secreta subsunt illius solius cognitioni; multo magis solius subsunt motioni. Secundò, Quia nullo quatuor modorum supradictorum potest Angelus esse causa motus voluntatis; vt patet discurrenti per singulos; sed solo quinto, qui fit propositione obiecti. Tertio, Probatur ex D. Augustino l. 3. de Trinitate cap. 8. & 9. & lib. 9. de Genesi ad litteram, cap. 13. & D. Thoma 1. p. q. 110. a. 2. qui docent, Angelum non posse quidquam efficere circa naturam corpoream, nisi motum localem. Ergo multo minus poterit in voluntate efficere actus vitales. Hinc sequitur neque reliquis creaturas posse quidquam directe efficere in voluntate, presertim cum relique creaturae sint corporales, voluntas autem sit spiritalis.

Augustin. De Thom.

Altera pars, scilicet posse indirecte mouere voluntatem. Probatur primo, Quia potest exteriorius vel interiorius proponere obiectum, & efficere vt phantasia illud assidue apprehendat; qua apprehensio tandem trahet voluntatem in eundem sensum. Secundò, Quia potest varie immutare corpus, humores, & spiritus; ex qua immutatione sequitur etiam varia phantasia apprehensio sub ratione conuenientis vel disconuenientis; & proinde varij quoque motus in appetitu sensitiuo; ratione quorum fit, vt intellectus varie obiectum apprehendat, & voluntatem alliciât. Hi duo modi mouendi voluntatem pertinent ad suasionem, seu propositionem obiecti: qua est indirecta motio voluntatis.

Potest indirecte proponendo obiectum, & immutando humores.

QVÆSTIO DECIMA.

De modo quo Voluntas mouetur.

ARTICVLVS PRIMVS.

Vtrum Voluntas ad aliquid naturaliter moueatur?

Respondetur Vnica Conclusione, Voluntas mouetur naturaliter in bonum in communi; in beatitudinem, & in omnia que conueniunt homini secundum naturam.

Vbi Notandum, naturaliter ferri in aliquid hoc loco nihil est aliud; quam ferri iuxta inclinationis naturalis, qua ita est ad vnam partem determinata, vt non possit in oppositam. Itaque distinguitur contra liberam, vt notat Caiet. & patet ex respons. ad primum vbi D. Thomas distinguit naturale à voluntario, id est, libero.

Probatur primapars: nempe quod in bonum in communi moueatur naturaliter; quia omnis potentia naturaliter est determinata ad suum obiectum formale; ita vt non possit in oppositum: atqui obiectum formale voluntatis est bonum in communi: (quidquid enim voluntas vult, vult sub ratione boni) ergo voluntas est naturaliter determinata ad bonum, ac proinde naturaliter fertur in bonum.

Secunda pars, scilicet quod in beatitudinem moueatur naturaliter. Probatur, quia finis vltimus ita se habet inter bona expetenda, sicut prima principia inter veritates cognoscendas: sed prima principia sunt naturaliter cognita (nam ex vi apprehensionis terminorum ita illis assentimur, vt non possimus assentiri contrario:) ergo vltimus finis est naturaliter volutus, id est, modo, vt non possint velle contrarium.

Tertia pars, quod in omnia que homini secundum naturam conueniunt; naturaliter moueatur; Probatur, Quia voluntas data est homini loco inclinationis naturalis, vt in totum hominis bonum illum inclinet (id enim quod est inclinatio naturalis in rebus naturalibus, in homine & Angelo est voluntas:) ergo sicut res alie feruntur naturaliter in bonum suae nature conueniens, ita voluntas fertur naturaliter in id quod

per se humane nature est conueniens: vt esse, viuere, intelligere, esse integrum, sanum, pulchrum, &c. qua secundum se nihil habent mali. Denique omne id quod apprehenditur sub ratione boni, qua parte sic apprehenditur, naturaliter appetitur; quia sub ea ratione non potest respui.

Notandum est primò, sicuti voluntas duplici ratione potest aliquid amare liberè; scilicet secundum exercitium actus, & secundum speciem: ita duplici ratione potest aliquid amare naturaliter; secundum exercitium actus, & secundum speciem actus.

Secundum exercitium, nihil amat naturaliter; nec vllus motus in hac vita est ei naturalis (loquor de motu qui est ex perfecta rationis consideratione.) Ratio est; quia ad omnem amorem elicendum voluntas est libera & indeterminata. Vnde ad exercitiu actus non habet se, vt inclinatio naturalis.

Secundum verò speciem actus, naturaliter amat omnia bona supradicta per se considerata; quia ita est ad illa determinata, vt si velit in illa tendere, non possit nisi motu prosecutionis. Dico per se considerata; quia ob aliquod incommodum vel defectum qui illis apprehenditur connexus, possunt respui. Sic multi optant non esse ob miseriam huius vel alterius vite; multi nolunt sapientiam & virtutem ob laborem & corporis incommoda.

Notandum secundò, Ex his facile intelligit duplicem illam rationem voluntatis, cuius frequens apud Theologos mentio, secundum quam dicitur moueri; nempe vt voluntas, & vt naturalis. Que duae rationes non distinguuntur tamquam duae res vel duae formalitates, sed vt vna eademque res duplici modo inadæquate concepta.

Dicitur enim moueri vt voluntas, quatenus in modo operandi habet conditionem propriam voluntati, qua est liberè ferri in aliquid. Prouenit autem hic modus operandi ex perfecta rationis consideratione, qua res consideratur cum omnibus suis circumstantijs.

Dicitur autem moueri vt naturalis, quatenus in modo operandi habet conditionem naturae, qua est esse

Voluntas nihil amat naturaliter secundum exercitium actus.

Sed quædam secundum speciem actus.

Voluntas quæ naturaliter mouetur, & vt naturalis voluntas, quid significet.

In qua bona voluntas mouetur naturaliter.

est esse determinatum ad vnum. Et prouenit hic modus ex imperfecta rationis consideratione, vel ex ea quâ bonum solum consideratur vt conueniens, malum vt disconueniens absque circumstantijs.

Lucta Christi in horto.

Vterque modus patuit in Christo, dum oraret in horto. Nam voluntas eius, vt natura, amabat vitam, & horrebat mortem: vt voluntas vero, acceptabat mortem, & contemnebat vitam.

Vna Anima æquiualeat toti vniuerso corpore.

Notanda est Tertiò Responso. D. Thomæ ad Tertium: ex qua rectè colligit Caietanus vnam animam æquiualeat toti vniuerso corpore: quia totius illius perfectionis, sublimiori modo, nempe secundum esse intelligibile considerata, est capax; & voluntas ad totam illam inclinatur.

ARTICVLVS II.

Vtrum voluntas moueatur necessario à suo obiecto.

3 **N**Otandum est, Non hic quæri vtrum obiectum habeat aliquam efficientiam in voluntatem, vt Caiet. exponit. Hoc enim satis patet ex q. 9. a. 1. & 3. Sed vtrum proposito obiecto, voluntas in illud rapiatur necessario.

Respondetur duabus Conclusionibus.

Prima, Voluntas à nullo obiecto mouetur necessario secundum exercitium actus. Intellige in hac vita. Est communis sententia Doctorum. Vide Scot. in 4. d. 49. q. 10.

Probatur Primò, Ratione D. Thomæ, Quia possumus à quouis obiecto cogitationem auertere, ac proinde actu non amare. Sed hæc ratio non est sufficiens; quia non probat voluntatem non moueri necessario ab obiecto, perseuerante apprehensione intellectus; sed solum eatenus non necessario moueri, quatenus est in eius potestate apprehensionem intellectus tollere.

Voluntas à nullo obiecto in hac vita necessitatè patitur.

Secundò igitur probatur, Quia experimur dum cogitamus de quouis obiecto, v. g. de beatitudine, voluntatem nostram non necessario ferri in illius amorem, sed posse cohiberi. Quamuis Durandus in 4. d. 49. q. 8. n. 18. putet voluntatem necessario moueri ad quamdam imperfectam volitionem beatitudinis, dum illa intellectu apprehenditur. Sed est contra experientiam; facile enim cohibemus omnem affectum. Et ratio est, quia quantumuis magnum sit bonum, quod in hac vita mente concipimus; semper tamen possumus iudicare non esse nobis vtile, vel commodum, vel opportunum, vel saltem necessarium illud hic & nunc amare; & consequenter voluntas non necessitatur ad exercitium actus. Sicut enim voluntas non necessitatur ad speciem actus, quando circa obiectum potest considerare aliquam rationem disconuenientis, v. g. quod impediatur aliud bonum, vel certè quod non sit necessarium ad bene esse: ita etiam non necessitatur ad exercitium actus, quando circa exercitium ipsum potest apprehendere aliquam rationem disconuenientiam, vel non necessariam.

4 Solummodo obiecto.

Dices Primò, In primis motibus, qui apprehenso obiecto necessario excitantur, non solum in appetitu inferiori, sed etiam in voluntate est vera necessitas: ergo voluntas aliquando mouetur necessario ad exercitium actus ab obiecto.

Respondeo nos hic loqui de obiecto, quod perfecta rationis consideratione proponitur: hoc enim numquam in hac vita necessario mouet ad exercitium actus. Perfecta autem consideratione tunc proponitur, quando considerantur eius conditiones, non solum vt est conueniens, sed etiam vt est non conueniens, aut non necessarium, saltem hic & nunc. Sicut optimè explicat D. Thomas, & patet ex suprâ dictis. q. 6. a. 2. Dum igitur ratio non satis sibi præsens, apprehendit rem solum vt conuenientem, non valens tunc temporis eam considerare, vt non conuenientem, aut non necessariam; voluntas necessario in illam fertur, sed simplici & inefficaci affectu.

Voluntas mouetur sapè necessario simplici affectu.

Dices Secundò, Intellectus, dum ei proponitur principium aliquod per se notum, non potest suspendere iudicium; ergo nec voluntas proposito sine poterit sustinere affectum.

Consequentia probatur, Quia sicut intellectus se habet ad prima principia, ita voluntas se habet ad finem, præsertim vltimum.

Respondet D. Thomas in respon. ad secundum, sed satis obscure.

Clariùs responderi potest, negando consequentiam. Tum quia intellectus non est formaliter liber, sicut voluntas: tum quia intellectui principium non est satis propositum, nisi apprehendat perfectè extrema: atqui assensus principij vel nihil est aliud quàm perfectè extremorum apprehensio; vel certè intrinsecè ex illa apprehensione oritur: vnde non est mirum, quòd intellectus apprehensio extremis, non possit sustinere iudicium. At volitio non sic oritur ex intellectu, seu ex propositione obiecti.

Ad confirmationem. Comparatio illa inter intellectum & voluntatem non est facienda ratione libertatis, sed ratione aliarum conditionum: nempe, quòd sicut intellectus assentitur principijs propter seipsa, non ob alia principia; ita voluntas amet finem propter seipsam, non ob alium finem. Et sicut assensus principiorum est causa, cur assentiamur conclusioni; ita amor finis sit causa, cur amplectamur media.

Secunda Concl. D. Thomæ. Voluntas necessario mouetur ab aliquo obiecto ad speciem actus. Patet ex d. a. 1. Vtrum verò voluntas in altera vita ab aliquo obiecto necessario moueatur ad exercitium, dictum est suprâ tract. de Beatitudine q. 4. a. 4.

ARTICVLVS III.

Vtrum Voluntas necessario moueatur ab appetitu inferiore, seu à passionibus?

Respondetur duabus Conclusionibus.

Prima, si passio rationis vsus prorsus impediatur, voluntas necessario mouetur. Patet in amentibus. Ratio est, quia tunc intellectus non potest rem apprehendere cum indifferentiâ, sed solum sub vnâ ratione: ita enim apprehendit consentaneam, vt non possit aduertere rationes, cur sit dissentanea; & ita apprehendit dissentaneam, vt in illa nullam possit videre rationem consentaneam. Ac proinde necessario amat, vel necessario odit.

Quid fiat, si passio prorsus impediatur vsus rationis.

Secunda